

INVENTAR VALPOVAČKOG DVORCA IZ KOLOVOZA 1736. GODINE

Izvorni znanstveni rad

UDK 94(497.5 Valpovo)''16''(093)

LJERKA PERČI

Vukovarska 1b

HR-42 0000 Varaždin

U radu se analizira arhivska građa iz fonda Valpovačkog vlastelinstva HR-DAOS 476, između 1722. i 1736. g. i piše o inventaru pokretnih predmeta u valpovačkom dvorcu sastavljenom u kolovozu 1736. g. Ukazujući na stupanj izgrađenosti dvorca prema rasporedu i broju soba i opremljenosti obnovljenog vlastelinskog objekta, autorica pronalazi brojne zapise u rukopisnim knjigama Protokola i provizorskim knjigama o primitcima i izdacima za tekuće godine koje su započinjale 1. svibnja i završavale 30. travnja sljedeće godine, i opisuje složene radove na dvorcu i drugim građevinama. Donosi se prijevod inventara u dužini od 20 rukopisnih stranica. Analizirajući pojedine skupine predmeta piše se o pripremi i posluživanju hrane, namještaju i posteljini, ukrašavanju i opremanju soba-Posebno se govori o oružju koje je pohranjeno na nekoliko mjesta u dvorcu.

Ključne riječi: Valpovo, namještaj valpovačkog dvorca, pravne knjige, oružje

Zapisujući pisma, račune, ugovore s graditeljima, zanatlijama i službenicima Vlastelinstva, valpovačke izvještaje vlastelinskog provizora o radovima i važnim događajima, u rukopisnu knjigu 1 naslovljenu *Protocollum*¹ Petar Antun Hillebrand von Prandau ostavio je izvanredno vrijedne zapise i bilješke o prve tri godine svoje uprave Valpovačkim vlastelinstvom. Spremajući dokumente i spise koje je koristio za razvoj Vlastelinstva, ostavio je vrlo značajnu povijesnu građu za razumijevanje prilika u kojima je otpočeo svoju upravu. Ovi zapisi su toliko raznoliki i bogati podacima o povijesnim događajima da se može dosta pouzdanosti opisivati tijek napretka različitih poslova koji su započeti po službenom uvođenju u posjed novog vlasnika u travnju 1722. g.²

Valpovačko vlastelinstvo bilo je pod vojnom upravom od prosinca 1687. g. Tada je utemeljena Inspekcija dvorske komore u Osijeku, kao ispostava uprave bečke Dvorske komore. Uz upravitelja posjeda, zvali su ga provizorom, u Valpovu je bila i vojarna nepoznate veličine i neutvrđenog broja posade. Službenici Dvorske komore upravljali su valpovačkim posjedom i u vrijeme osnivanja Vojne granice u Slavoniji uzduž rijeke Save tijekom 1702. g. Iz tog vreme-

na poznat je popis stanovnika, nepokretne imovine, stoke, pčela, obradivog zemljišta, livada i šuma³.

Može se pretpostaviti da je i dva sljedeća desetljeća od osnivanja Vojne granice bilo malo promjena u općim životnim prilikama za podanike vojne uprave, kako zapadno tako i istočno od Valpova⁴. Stanovnici su imali obveze prema vojnoj upravi. Nije bilo razlike između položaja stanovnika nekog od sela u vlastelinstvu, ili većih naselja Valpova, Miholjca ili Petrijevac. Vojni provizor sakupljao je porez i vodio brigu o izvršavanju robote za potrebe vojske. Ta je vojna uprava bila zaokupljena i obnavljanjem i izgradnjom novih obrambenih sustava, u Osijeku i Petrovaradinu, bila je bliža pripremanju za rat nego za mir.

O razlozima poklanjanja Valpovačkog vlastelinstva savjetniku Dvorske komore Petru Antunu Hillebrandu (1676.), pravnom i novčarskom stručnjaku, na Silvestrovo 1721. g. pisali su raniji autori⁵. Koliko je novi vlasnik bio dobro upućen u opće prilike na oslobođenim prostorima južne Panonske ravnice, može iskazati važan podatak da je bio godinama, od 1707. na dalje do primanja poklona, svojom službom vezan za Dvorsku upravu. Zato ni malo ne čudi niz njegovih radnji⁶ tijekom priprema za putovanje

1 HR-DAOS 476, knj. 1, prvo prepisano pismo upućeno je izvjesnom Fleischmanu u Osijek 21.2.1722. Za prvu godinu uprave zapisi su na 92 stranice, drugu 94 i treću 67 stranica. Pisano je različitim rukopisima, najčešće njemačkom goticom, latiniski, ponekad talijanski.

2 PERČI, Valpovačko vlastelinstvo na početku uprave baruna P. A. Hillepranda//Anali zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku 24(2008), 75 - 96.

3 MAŽURAN, 2004., 66-67.

4 MAŽURAN, 1989., 67.

5 MAŽURAN, 2004., 71.

6 Barun je posjedovao crteže, možda i planove, kako mjesta tako i cijelog područja. Isti su bili dovoljno dobri pa je mogao prosuditi gdje će prebivati tijekom prvog boravka u Valpovu. Prije kretanja grupe uzvanika i njegovog društva na svečano uvođenje u posjed, on piše

u Valpovo u službeno uvođenje u posjed u travnju 1722. g.

Barun je imao jasnu predodžbu što sve treba obnoviti i kojim redosljedom to činiti. Isto je tako, znajući koje su mogućnosti cijelog Vlastelinstva, nastojao trošiti i ulagati u Vlastelinstvo upravo onoliko koliko je godišnje mogao privrijediti. Barun je gradio pivaru, gostionice, mlinove na vodi, odlučivao o razvoju Vlastelinstva dajući na rok izvjesna prava za držanje gostionica, prava prodaje svježeg mesa, ribolova. Najčešće su se ugovori sklapali na tri godine, a novac za naknadu uplaćivao kvartalno. Prodajući građevno drvo vojnoj upravi za izgradnju vojnih objekata unutar zidina osječke Tvrđe i isto tako i neophodno ogrjevno drvo, primao je novac, a podanici vlastelinstva su odrađivali propisanu godišnju robotu.

Postupci dvorskog savjetnika Hillebranda bili su višestruko promišljeni i međusobno povezani. U prve tri godine postavio je temelje mnogih djelatnosti unutar Vlastelinstva. Istovremeno obnavljao je južni dio dvorca, njegova krila, i već na kraju 1728. otpočinj radovi za gradnju škole⁷ i gotovo istovremeno u suradnji s dvorskom upravom gradnja vojarnje⁸. Poslovi su uslijedili tijekom više građevinskih sezona i bili završeni svakako prije početka gradnje župne crkve 1733. g.

INVENTARI PREDMETA

Inventari predmeta na Valpovačkom vlastelinstvu bili su rađeni od prvih dana civilne uprave dvorskog savjetnika P. A. Hillepranda. Prvi do sada poznati inventar pokretnih predmeta pohranjenih u valpovačkom dvorcu provizor Stephano Szarka predao je Petru Szlavicku. Taj je popis sastavljen u Valpovu 31. svibnja 1723. g. i neobično je važan, stoga stoje započeti s pet uveza različitih skupina zakona. Na prvom mjestu popisa je ugarsko pravo⁹, slijedi krivično pravo, te nastavljaju politička uprava, gradska uprava, i ze-

daje poslao brodom po Dunavu svojeg slugu s brojnim stvarima i predmetima. Pisma iz veljače i ožujka 1722. prepuna su pojedinosti o mogućim načinima, ali i poteškoćama putovanja od Beča do Valpova. Novi vlasnik trebao je savladati za prvo, ali i sljedeća putovanja koja su uslijedila dva puta u godini, u proljeće i jesen, brojne poteškoće. Ovisno o vremenskim prilikama i količini prtljage, građevinskog materijala ili novih postrojenja birao je barun pravac putovanja. Za svečanost službenog uvođenja u posjed barun je nabavio i dao dopremiti izvjesnu količinu crvenog vina (zapisi u knj. 1 i kut. 18 u vrlo složenom skupnom arhivskom predmetu fasc. 30 - br. 361, u kojem su poserbno popisani troškovi za zanatlije, putovanja i opremanje vlastelinske kancelarije u Valpovu. Ima čak zapis daje kuharu koji je krenuo iz Beča 30.3.1722. dao u gotovini 20 fl)

7 HR-DAOS476, knj. 2, str. 134. U prvom pismu od 27. 11.1728. poslije posjeta Valpovu u listopadu 1728. barun nabara radove oko škole, majura i kanala za vrt. Isto čini i u pismu od 15. 1.1729. koje je prepisano na 143 str. Četiri dana kasnije piše ing. Freudhoferu o potrebnoj debijini zidova za školu i krovu crkve u Koški.

8 HR-DAOS 476, knj. 2, str. 172. U pismu od 3.12. 1729. piše o tlocrtu kasarne, dolasku izvjesnog generala, osobe na visokom položaju sekretara vojne uprave. Na str. 204 zapisano je kako gradnja dobro napreduje, a dana 18.7.1731. (str. 256) u pismu ing. Freudhoferu piše o gradnji i svome skorom dolasku u Valpovo. Na str. 351. zabilježeno je useljenje u kasarnu u ljeto 1732.

9 HR-DAOS 476, kut. 18, fasc.30 - br. 361. Iz ovog arhivskog izvora o opremanju vlastelinske kancelarije saznaje se daje barun knjige ugarskog prava platilo 11 fl.

maljska uprava. U dvorcu je od zakonskih tekstova postojao još prijepis pravilnika o upravljanju šumama i sječi drveća.

Na drugoj stranici popisa prije bijelih stolnjaka, raznih ubrusa, više vrsta posteljine, ručnika velikih i malih, zapisane su dvije vrste oružja, dva puta po dvije duge cijevi i par pištolja bez kremenca. Na trećoj stranici opisani su vlastelinski grb s većim brojem pripadajućih željeznih dijelova, vlastelinska svilena bijelo-plava zastava za podizanje s konopcem, orma za cijeli voz i još nekoliko manjih predmeta.

Drugi inventar koji je napisan u kolovozu 1736. g. na posebnim listovima papira, ukupno 20 stranica, ovdje se donosi u prijevodu, pisan je goticom i na njemačkom jeziku. U neko vrijeme poslije 1752. g. drugom rukom su na stranicama 7, 8 i 12 izmijenjeni brojevi predmeta i dopisane pojedinačne primjedbe. Nekoliko riječi u prijevodu je ostavljeno u originalnoj grafiji, stoga što za sada nije jasno o kakovim je predmetima riječ.

Obilje posoblja kojima su bile namještene sobe, opreme kreveta, vrste posteljine, brojne tkanine koje su bile u uporabi, pa posude od raznih metala, kositra, bakra, željeza, slitine mjedi, porculana, govori ne samo o završenim graditeljskim radovima, nego i o broju soba, njihovoj opremljenosti i osobama koje u njima borave. Dvorac je namješten, vlasnik i njegova obitelj ili gosti mogu boraviti u okruženju koje ne zaostaje njima poznatoj i bliskoj sredini. Bečke navike stanovanja prenesene su u slavonsku ravnicu. Raznolikom i vrijednom opremom vlasnik pokazuje svoje bogatstvo.

PRVI VLASNIK VLASTELINSTVA

Za povijest Valpova iz prve polovice 18. st. rječit izvor svakako je veliki reprezentativni portret P. A. Hilleprand od Prandaua, ulje na platnu od Ephraima. Hochhausera (1720. - 1771.) iz 1750. g. Vlasnik Valpova u tamnom svečanom odijelu stoji u naravnoj veličini pored baroknog stola. U pozadini je teška draperija povučena u stranu, te se vidi dio balustrade i jednostavni krajolik s valpovačkim dvorcem. Barun desnu ruku s ispruženim kažiprstom drži iznad dvoraca okruženog zidinama. U naravnoj veličini taj dio na platnu ima visinu od približno 15, a širinu 18 cm. Razabire se drveni most iznad jarka pred zidom s prolazom ispred južnog pročelja. Iznad spomenutog zida s prolazom vidi se dva reda visokih prozora i toranj s galerijom koji nadvisuje krovu dvorca.

Iz zapisa troškova koje je provizor isplaćivao za gradnju dvorca zna se da su u jesen 1727. obavljali razne poslove na galeriji tornja oko postavljanja četiri kamene vaze. One su kao i lim za kapu na vrhu tornja dopremljene u Valpovo. Ovom poslu posvećeno je mnogo pažnje i trebali su dobro surađivati klesar iz Pečuha, graditelj tornja i pomoćni radnici¹⁰. Svi tereti su podizani uzetom koje su potezali volovi.

10 HR-DAOS 476, kut. 10, fasc. 16 - br. 255, za izvršeni posao dobili su posebne novčane nagrade. Seljaku iz Podgajaca čiji je vol pao s mosta i slomio kičmu platili su 8 fl.

Kasnije se među prijepisima pisama koji se šalju u Valpovo i Osijek spominje carski graditelj Caspar Diesel i tesar Nicolaio Wichtenper, obojica pristigla iz Temišvara. Barun piše o građevini u Miholjcu u proljeće 1733., ali i o trećem katu u Valpovu¹¹. Tej sugodine bila angažirana tri palira po 16 fl. mjesečno, carski graditelj je primao 50 fl. tesar 30 fl. a njegovi pomoćnici također 16 fl. Zanimljive su odredbe o pravima ovih majstora u slučaju bolesti. Priznaju se besplatne usluge ranarnika, pravo na lijekove, besplatno prebivalište, kruh i 6 xr dnevno.

Okolnosti u kojima je nastao popis pokretnih predmeta u Valpovu je prijenos uprave s jedne službene osobe na drugu. Provizor W. Anneis je predavao, a administrator po zanimanju geodet S. Freudhofer primao imovinu u posjedu P. A. Hillepranda. Krenuli su u dvorcu od sobe do sobe i bilježili raspored na dvije etaže. U opisu soba moguće je dva puta prepoznati i one koja su u korpusu tornja. U opisu soba redaju se brojevi do 11. Manje se imenuju kao ostava ili pokrajnja soba. Prema imenu korisnika koji boravi ili zanimanju osoba opisane su kao: mušketirska, provizorova, kuhareva, bačvareva ili kuhinja. Je su li bile dvije nije poznato. Popis spominje jednu pored kuhareve sobe str. 15 i drugu kuhinju str. 18 pored pokrajnje sobe sa željeznom skrinjom.

O KUHINJSKOM POSUDU, PRIPREMI HRANE I GRIJANJU SOBA

Popis u, sobi 11. započet je nabranjem sadržaja ormara s ladicama, smještenog u novoj blagovaonici. Poslije dva kompleta pribora za jelo, staklenih čašani i boca, vrčeva za kavu i vodu, slijede druge posude od bakra i pečene gline. Posebno se izdvaja posude za posluživanje i jelo od kositra. Slijedi poduži popis raznovrsnih posuda od bakra i dva kazana. Pribor od željeza bio je potreban da se može kuhati na otvorenom plamenu. Za željezni kalup za pravljenje paštete trebala je i prikladna željezna lopata.

Novi načini pripremanja hrane mogu se prepoznati iz popisa pojedinih vrsta bakrenog kuhinjskog posuda. Ovdje se spominje kružni kalup za naduvak (kuglof) i više posuda za pripremanje paštete. Moguće je da se 12 okruglih posuda koristilo za pripremu nabujaka koji se kuhaju u posudi s vrućom vodom. U to vrijeme priprema jela je bila moguća na otvorenom plamenu uz uporabu roštilja, tronoga, kuka na lancima i raznih pomagala.

Postoje u popisu kuhinjskog pribora razni noževi i pa-njevi za sječenje ili daske za lupanje mesa. Trenica za čokoladu kao i za tijesto bio je nezaobilazan pribor. Tijesto se valjalo na dasci uz uporabu drvenog valjka. Zato što upotrebljavali soli, dok su druge stvari usitnjavali u mjedenom i željeznom mužaru.

Mnogo više pažnje traže staklenke s ukuhanim voćem od nezrelog grožđa, zelenih šljiva, ribizli i višanja¹², zabi-

lježene u popisu predmeta u drugoj sobi. U to je vrijeme u Slavoniji kao način očuvanja i spremanja pojedinih vrsta voća za zimu bilo poznato sušenje na toplom zraku. Ukuhanje voća, kao postupak konzerviranja namirnica uz uporabu visoke temperature, šećera kao konzervansa i po tome zatvaranja dobivne smjese u staklene posude bio je manje poznat postupak. Šećer je tada bio kolonijalna roba kao i čokolada i kava. Popisivač inventara zabilježio je mase obiju namirnica. Suđe za posluživanje napitaka od kave i čokolade zapisano je među porculanom.

Među predmetima koji se popisuju po sobama može se jasno razlučiti u kojima su bili kamini zato što se nabrajaju željezni predmeti neophodni za loženje velikih cjepanica. Treba pretpostaviti da je u većini soba bilo i kaljevih peći čija su ložišta bila izvan soba. Zna se prema izdatku za lončara, daje postavio veliku peć u blagovaoni u kolovoza 1732. g. Za izvršene radove plaćeno je 8 fl. Iste je godine u dvorcu očišćeno 13 ložišta i za to je plaćeno 3 fl.

KREVETI, POSTELJINA, TKANINE I TURSKE SAGOMI

Kreveta je bilo tri vrste. Raskošnih sa zavjesama i stropom, jednostavnih drvenih okvira na nogama i počivaljki. Jedan je opisan da ima opruge za podlogu. Slamarike i madraci bili su ulošci na koje se stavljala plahta. Pokrivači su bili jorgani, punjeni vunom poneki pamukom ili gunjevi. Jastuci su bili od perja s različitim vrstama presvlaka, poneki je imao ukrasne trake.

Tkanine su bile različitih vrsta od tafta, damasta u boji, atlasa, kretona i od njih su šivani ukrasni prekrivači za krevete. Od lanenih tkanina pravljena je posteljina i šivane su zavjese. Iz jedne bilješke iz 1750. g. saznaje se da su dvije lanene zavjese u sobi 5 pretvorene u četiri zavjese kod oficira i 6 presvlaka za jastuke. U Passardijevoj sobi bile su spremljene tkanine sive, žute i plave boje, pa je moguće da su to bile deblje vrste vunjenih tkanina za šivanje odjeće. Posebno bilježe cijelu balu podstave u zelenoj boji i manje komade.

Spomenute misnice su vrlo vjerojatno one iste koje su kupljene u Beču u travnju 1726. g. i tog proljeća dopremljene u Valpovo. Sačuvao se račun trgovca misnom odjećom Sebastiana Haltera za tri kompleta: za svećane službe, dnevne i pogrebne službe sa svim potrebnim priborom¹³. Moguće je pretpostaviti da su tkanine bile svileni rips i brokat, ukrašeni ručnim radom u svili i možda i s nešto veza sa zlatnim nitima. Druge dvije misnice su sigurno bile jednostavnije i po izboru tkanine i po ukrasima.

Ukrasni stolnjaci i salвете bili su od damasta i lanenih tkanina. Zanimljivo je kako se posebno vode tkanine i ručnici koje rabi kuhar. Spominju se ručnici za brisanje kositra i noževa.

Turski sagomi su zapisani u jednoj sobi. Zna se samo da su ih zapisivači razlikovali po veličini. Kolike su bile dimenzije jedne i druge vrste, teško je reći. Sigurno je da su

11 HR.DAOS 476, knj. 3, str. 67 i 71. Prema kut. 18, fasc.30 - br. 361 zapisani su iznosi radova prema katovima.

12 HR-DAOS 476, kut. 11, fasc. 18. - br.263. U godišnjem popisu izdataka provizor je za srpanj 1725. Zabilježio novac za šećer. Tako se zna da je u ljeto 1726. kupljeno 6 1/2 funti (oko 3,2 kg) šećera, za funtu je

plaćeno 33, godinu kasnije platilo se šećer 1 fl. 15
13 HR.DAOS 476, kut. 46, 1291

bili vuneni, a o uzorcima tkanina još se manje zna. Zanimljivo je da u toj istoj sobi s turskim sagovima bilježe tursku haljinu sa čarapama.

ORMARI, STOLOVI I STOLCI

U vrijeme nastanka ovog popisa pokućstva uspravni visoki ormari bili su rjeđe u svakodnevnoj uporabi. Češće su se koristile razne vrste niskih ormara izrađenih od drveta s vratima ili s nekoliko ladicica. Ponekad su to bile veće škrinje pogodne za česta prenošenja rublja i odjeće. U ovih 11 soba ormari se opisuju prema sadržaju: za knjige, za haljine, za rublje, za izlaganje posuđa u blagovaonici, i bijeli pisaći ormar. Vjerojatno su se njegova vrata spuštala vodoravno, pretvarala u plohu za pisanje. U njemu je bilo više polica za pohranu pisama, računa, isprava, pisaćeg pribora¹⁴, spisa, formulara i praznog papira.

Vješalice su rijetke, u ostavi spominje popis jednu za vješanje haljina. Drugu vješalicu naziva križ za vješanje haljina. Svakako u kuharevoj sobi spomenuti stalak za periku može biti kako za njegovu koju je nosio u svećanim prigodama, tako i za periku druge osobe koja ju je nosila također po modi onog vremena.

Stolovi se razlikuju prema obliku, veličini, namjeni kao čvrsti ili za rasklapanje. Posebno je opisan pisaći stol sa 8 ladicica, a njihov sadržaj rječitro govori o svakodnevnom životu u valpovačkom dvorcu.

Stolaca ima najviše i to vrlo različitih vrsta. S naslonom, bez njega, poneki s rukohvatima, sa sjedalicama od drveta, kože, tkanine, pletene slame. Drvene klupe su prisutne u jednostavno namještenim prostorima. U nekoliko soba s posteljama postojali su stolci s noćnim posudama¹⁵.

Poznato je da je već u kolovozu 1722. dopremljeno 12 stolaca s dva orahova stola iz Temišvara. Poslije smrti generala Josepha de Odviera, preminuo je u Osijeku 18. 7. 1729., iz njegove ostavštine kupljeno je 16 crvenih kožnih stolaca za 52 fl. i kasnije još 14 stolaca sa sjedalicama iz pletene slame i kanape za 49 fl¹⁶. Godine 1732. ove su stolice prerađene. Sedlar je izradio kožne jastuke i dobio 16 fl.¹⁷.

14 HR-DAOS 476, kut. 18, fasc. 30 - br. 361 među troškove za opremanje kancelarije zapisane su stvari zamiješanje crnila za pisanje, 100 pera i 6 noževa za šiljenje pera, i službeni pečat vlastelinstva plaćenje 18 fl.

15 R-DAOS 476, kut. 17, fasc. 28 - br. 348, popis predmeta i namirnica koje je 17. 8. 1722. iz Temišvara u Valpovo poslao carski pisar banatske uprave Johann Georg Beer. Prema tom popisu brojni predmeti su stigli 31. 8. 1722. Dva stolca s dvije bakrene noćne posude i dvije od pečene gline, poslani su zajedno s dva orahova stola s ladicama, 12 stolaca presvučenih lanenim presvlakama. Uz čaše za liker od ruža, šećer, limune stigao je i model mlina za piljenje dasaka, te neka posebna kuka. U ovoj zbirci popisa poslanih stvari u rujnu 1728. zabilježeno je 13 % lakata dvostrukog tafta iz Luce za 21 fl., kupljenog u Beču u trgovini *Kod zlatnog andela* i travnja 1730. 16 lakata bijelog i 7 lakata prugastog lanenog tkanja također kupljenog u Beču.

16 HR-DAOS 476, fasc. 16 br. 253, ovi podaci za izdatke su zapisani u godini 1.5.1730. do 30.4.1731

17 HR-DAOS 476, fasc. 15. br. 246.

ZEMLJOPISNE KARTE, SLIKE, GRAFIKE

Zemljopisne karte su dvije, jedna Ugarske i druga, u provizorovoj sobi, karta Slavonije. Treba pretpostaviti da je i ovdje riječ o tiskanim kartama koje su nastale poslije oslobođenja Slavonije, bilježe granice, pokazuju mjesta po veličini, rijeke i njihove pritoke i druga obilježja tla.

U sobi 3 zapisano je 7 malih grafika neimenovanog sadržaja, a dvije veće predstavljaju cara i carica. Bili su to poslije iznenadne smrti cara Josipa I. 1711. g. njegov brat car Karlo (1685. - 1740.) i carica Elizabeta Kristina (1691. - 1750.), roditelji Marije Terezije (1717. - 1780.). Poznati su grafički listovi koji predstavljaju vladarski par s njihovim grbovima i službenim naslovima. Izlaganjem slika cara i carice pokazao je barun P. A. Hillebrand von Prandau štovanje vladarskom paru. Ovaj oblik ukrašavanja prostora govori o slavljenju i iskazivanju počasti vladarskoj kući Habsburga.

Po ladicama su zapisani okviri za slike, 8 neimenovanih izrezanih slika, zamotuljak sa slikom sv. Ane, drugi sa staklom za sliku. Nešto dalje u popisu se bilježe dva okvira i opisuju se kao kiparski rad, što može značiti da su bili bogato rezbareni. Izvjesni broj velikih i malih, starih i novih, u crnim i drugim okvirima. *Theeses* upućuje na prikaze vjerojatno nabožnog sadržaja.

U provizorskim izdajcima za 1724. bilježi se laneno platno za nekoliko *Theeses*¹⁸, a među mnogim predmetima, rezervnim dijelovima, priborom i alatom koje je u lipnju 1730. ing Freudhofer dopremio iz Beča zapisane su 3 male i 3 velike *Theeses*.

SITNI PREDMETI

Igre u kutiji u sobi 2 nisu pobliže opisane. Treba pretpostaviti da se radi o drvenoj kutiji s nekoliko igara. Moglo je biti više jednostavnih podloga s nacrtanim stazama. Igrač je imao jednu ili više figura i bacanjem kocke kretao se do cilja, savladavajući prepreke zapisane ili nacrtane na poljima. Možda su u kutiji imali domino pločice s jednostavnim točkama i praznim poljima. I to je bila raširena društvena igra. Nije poznato je li u toj kutiji bio šah. Za igranje karata u dvorcu imali su 4 kompleta.

Poznato je da su lijekove podizali u vojnoj apoteci u Tvrdi i plaćali ih godišnje ili izdvojeno kada je ranarnik liječio bolesne ili ozlijeđene podanike. Za neke blaže tegobe očito su rabili limunovu vodicu, flaster, augsburški balzam i prašak za rane. Zanimljivo je da su zapisane i čačkalice.

Kompas i ura s mehanizmom za izbijanje jesu predmeti, ali i instrumenti za mjerenja. Mehanička ura na valpovačkom tornju postavljena je 1729. g. U dvorištu dvorca bila je i sunčana ura. Očito, novi vlasnik vodio je brigu o mjerenju vremena. Pri radu provizora, vaga za zlato je bila uobičajeni novčarski instrument, a željezna škrinja, iako se ne opisuje njena veličina, bila je za čuvanje sakupljenog novca.

18 HR-DAOS 476, fasc. 11 - br. 264 bio je to iznos od 2 fl.

ORUŽJE

U trećoj sobi bilježi se nekoliko primjeraka vatrenog oružja. Možda se ovdje radi o osobnom oružju i ponekoj lovačkoj cijevi. U četvrtoj ladici pisaćeg stola pohranjeno je streljivo za lov na šljuke, jarebice i zečeve. U Passardijevoj sobi su patrone, olovne kugle i bačva baruta. Na kraju inventara ima zapisa o obrambenom oružju koje je pohranjeno u sobama u dvorcu, na tornju, kod nekih osoba i na pojedinim mjestima Vlastelinstva.

Ovaj dio popisa govori puno više o organizaciji vlastelinske uprave u miru. Zapisani su brojevi, vrste i mjesta pohrane oružja. Kada piše o posteljini za vojnike, imenuje ih oficirima ili časnicima, a kada govori o njihovom oružju zove ih mušketicima. Mušketa je vrsta stare puške na fitilj, 14 komada se čuvalo u mušketicarskoj sobi. Je li dvorcu boravio isti broj oficira, nije poznato. U njihovoj sobi je samo pet kreveta. Među rubljem u sobi 5 nabraja se posteljina i stolnjaci za oficirsku uporabu.

INVENTAR VALPOVAČKOG DVORCA OD 15. KOLOVOZA 1736.

Popis pokretnih predmeta po sobama valpovačkog dvorca sastavljen je 15. kolovoza 1736. g. i ima 20 stranica¹⁹. Toga je dana u dvorcu obavljena primopredaja. Dotadašnji upravitelj Venceslav Anneis²⁰ predao je pokretne predmete smještene po sobama i ostavama dvorca novom upravitelju inženjeru Sebastijanu Freudhoferu²¹.

SI. 1. Prva stranica inventara Valpovačkog vlastelinstva od 15. kolovoza 1736.

u 1. sobi

- 1 krevet u kojem je
- 1 plava slamarica,
- 2 zelena prugasta madraca,
- 2 ista jastuka
- 1 crveni pokrivač
- 1 smeđi vuneni prekrivač
- 1 krevet u kojem je
- 1 bijela slamarica,
- 1 prugasti madrac s jastukom
- 1 Carthonene pokrovac²².
- 2 španjolska zida²³
- 3 poluokrugla stola,
- 10 stolaca bez presvlake, 2 prozorske zavjese, 1 Theeses
- 1 prekrivač za krevet

u 2. sobi

- 2 zelena krevetna okvira s prekrivačem za krevete, s bočnim i stražnjim zavjesama od crvenog damasta ukrašenim zlatnim opšavima, u kojima su
- 2 plave slamarice,
- 2 bijelo-plava prugasta madraca bez jastuka,

¹⁹ HR-DAOS 476, kut. 119.

²⁰ Župni ured Valpovo, matica krštenih A. II. 11 zapisano je više rođenja djece Wenceslava i Elizabete Anneis od 1728. do 1735.

²¹ HR-DAOS 476, kut. 11, fasc. 11 - br. 264 prva namira troškova za ing. Freudhofera zabilježena je 15.3.1724. Bio je zaposlen kao geodeta na poslovima utvrđivanja granica i premjere zemljišta vlastelinstva. Oženjen je bio Antoniom. Rodilo se nekoliko djece kojima su kumovi na krštenju bili provizor i njegova supruga.

²² Moguće je daje ovo neispravan oblik imena za jaku tkaninu za presvlake pokućstva.

²³ Vrsta ukrašenih kožnih obloga kojima se toplinski izolirao prostor za boravak. U 18. st. u vladala je modapokriivanja zidova skupim tapiserijama i jeftinijim tapetama koje su im po namjeni srodne, a radile su se od tkanina, papira i kože. Komadi kože spajani su i ukrašavani utiskivanjem ornamentalnih uzoraka, bojani i pozlačivani utiskivanjem listića zlata. Ponekad se koristi naziv cordovanus, koža iz Kordove, u drugim arhivskim popisima bilježe se kao „tapetes coreacei“.

(2 stranica)²⁴,

SI. 2. Druga stranica inventara Valpovačkog vlastelinstva od 15. kolovoza 1736.

2 zelena prekrivača i jedan noćni stolić,
6 pernatih jastuka s malim prugama, 4 srednje veličine i 2 mala.

Još jedan krevet u kojem su 1 plava slamarica
1 isti madrac s istovrsnim jastukom
5 pernatih jastuka za glavu
1 plavi *Tarchet* milostive gospođice s jastukom za glavu
4 prekrivača od *Cardona*²⁵
2 zelena stolca
2 *Theeses*

U kaminu su 2 držača za cjepanice, 1 lopatica, 1 oštro strugalo, 1 hvataljka 2 bijele zavjese.

u ormaru s rukopisima su knjige:

Ugarsko pravo, uvezano u svinjsku kožu sa zelenom naljepnicom Caspar Schrif, Samoupravna prava Bavar, Komentar, svezak 1

svezak 2

svezak 3

Zemaljska prava Izborne Kneževine Bavorske, uvezano u svinjsku kožu

Becherov Politički diskurs

Cornu, Lexicon, uvezan u svinjsku kožu

Graf, Wahls Ingenieur, knjiga²⁶

²⁴ Prijepis se donosi tako da se posebno označava tekst svake stranice kako slijedi i pazi se, koliko je to moguće, da dužina i položaj odlomka bude zadržan približno kao na mjestu u rukopisnom originalu.

²⁵ Moguće je da je ovdje neispravno zapisano ime francuskog mjesta Creton u kojem se proizvodila jaka tkanina za presvlake pokućstva; kreton.

²⁶ Zbog kratkoće vremena do predaje teksta na recenziju nije izvršeno istraživanje među knjigama vlastelinske knjižnice koje se čuvaju u Muzeju Slavonije u Osijeku da se utvrdi da li ove pravne knjige postoje i danas ili su zapisane u vlastelinskom inventaru knjižnice. U fondu

dvije stare velike knjige u koje su provizor i kastner upisivali svoje izvještaje.

(3. stranica)

SI. 3. Treća stranica inventara Valpovačkog vlastelinstva od 15. kolovoza 1736.

Valpovački protokol žuto uvezan
velika nova knjiga u kojoj još nije zapisivano
isprave provizora, kastnera, građevinskog pisara i drugih,
različiti stari i novi zapisi,
kutija s igrama
bočica s limunovom vodicom.

od ukuhanog voća
staklenka sa zelenim grožđem, jedna sa zelenim šljivama,
dvije s ribizlima, dvije male s višnjama

u 3. sobi

1 krevet s baldahinom, iz *Cardona*²⁷, i zelenim prevlakama
plava slamarica

2 fina prugasta madraca s 2 ista jastuka 2 pernatih jastuka
za glavu,

1 prekrivač za krevet od atlasa s prugama

1 prekrivač kao i bočne stranice od *Cardona*²⁸

4 bijele lanene zavjese za prozore

1 orahov stol s nadgradnjom i rastrganom kožnom prostirkom

2 nepokretna stolića i 1 poljski (na rasklapanje) 2 *eingelegete Ceriton*²⁹

⁴⁷⁶ među bečkim arhivskim dokumentima ima nekoliko tanjih tiskanih tarifa i propisa koje su bile neophodne za tadašnju trgovinu i više rukopisnih prijepisa raznih pravilnika.

²⁷ Vidi bilješku 25

²⁸ Vidi bilješku 25

²⁹ Lat. *Ceriolare* znači svječnjak, moguće je da je ovdje riječ o nekoj vrsti

4 zelena stolca
2 stolca s naslonom i zelenim lanenim prevlakama 7 malih bakropisa 2 veća, car i carica.

(4. stranica)

1 karta Ugarske
1 ormar s 3 ladice u kojima su :
u prvoj ladici: 3 misnice s priborom
u drugoj ladici: 8 izrezanih slika, s lakiranim okvirima, pod staklom
i dva mala držača, od kojih je jedan oštećen.
u trećoj ladici: ništa osim jedne zelene zavjese koja pripada kapeli.

oružje

1 duga puška 1 kratka puška
1 velika cijev s turskim mehanizmom³⁰ 5 *gezogene*³¹ cijevi
2 pištolja
1 janjičarska cijev
2 držača,
2 držača za drvo, 1 lopatica, 1 oštro strugalo, 1 kliješta (komplet za loženje vatre u kaminu)

1 pisaći stol s mesinganim zvonom, unutra su :
u 1. ladici 2 funte (oko 1 kg) čokolade,
u 2. ladici 3 para rukavica, od kojih je jedan par povezan zlatnom trakom;
u 3. ladici: navlaka sa 2 suncobrana i 1 *Pirstl*, paradni suncobran, 1 par crnih svilenih kopči s metalnim preklopom, 4 snopa igraćih karata, 1 kutija u kojoj ima samo bočica s augsburškim balzomom kojeg ima vrlo, malo, 1 paketić u kojem ima praška za rane, 1 žuta kožnata kugla, u crni tanki papir umotana crvena šećernica.

(5. stranica)

4. ladica: 1 kožni tobolac pun tanadi za šljuke i prepelice, 1 tobolac do pola pun tanadi za zečeve, 1 tobolac ispunjen četvrtinu s tanadi za jarebice, 1 bijeli štapić za čišćenje pušćanih cijevi, 1 tobolac pun velikih kugli, vrećica s malim kuglama, 1 vrećica sa 8 pušćanih kremena, 1 kalup za kugle, 2 mjerice za barut, jedna od mesinga, druga od crnog lana.
5. ladica, unutra 1 ½ funte (oko 0.75 kg) kave,
6. ladica prazna
7. mala ladica, 8 malih srpskih³² gumba
8. mala ladica, nekoliko čačkalica za zube, 2 veća i 8 manjih tuljaca u bijelom papiru, 2 mjedena križića.

ukrasnog svjećenjaka

30 Ovaj opis vatrenog oružja pouzdano ukazuje da se radi o turskom primjerku, teško je pobliže opisati vrstu, jer nema dodatnih podataka prema kojima bi se moglo zaključiti o približnom promjeru cijevi ili kalibru

31 Ovaj izraz može imati više značenja, može se odnositi na vrstu materijala, ali i na način izrade

32 Ratzische, racz mađ. Srbin

u prijenosnom ormaru:

Slavonski propisi: 7 trgovačkih komentara³³ u tisku, isto u tisku ugarske tarife, mjedeni kompasi u crnom tuljcu

u 4. sobi

1 krevet i unutra
4 slamarice
9 malih madraca sa 7 jastuka
4 pernata jastuka za glavu
2 visoka jastuka
5 lanenih pamukom ispunjenih prekrivača (jorgani)
drugi krevet i unutra 1 plava slamarica

(6. stranica)

3 madraca za 2 osobe sa 2 jastuka
2 prekrivača sa zelenim *taft* središnjim uresom (ogledalom)
1 prekrivač sa zelenim prugama, polovica svilena
1 prekrivač sa žutim *taft* središnjim uresom (ogledalom)
2 gruba gunja s crvenim linijama
2 španjolska zida.

u ormaru za haljine

milostive gospođice turska haljina s čarapama
1 par kožnih remenja
1 par rukavica s trakama
1 veliki turski sag
7 malih turskih sagova
Cjelovita *taft* posteljina za 2 kreveta koji stoje u sobi s tornjem, 1 ogledalo, velika svjetiljka, zajedno s dvije druge s voštanim svijećama.

ormar s rubljem, unutra

63 ubrusa od damasta
7 stolnjaka od damasta
123 obična ubrusa i
2 neupotrebljiva
3 obična veća stolnjaka
7 istih srednjih
1 ½ lakta³⁴ *Cordona*³⁵
33 gospodske plahte
2 male bijele zavjese
28 presvlaka za gospodske jastuke

(7. stranica)

2 duge i dvije male plave presvlake za jastuke za ljude (poslugu)
4 stolnjaka za oficire

33 Ovdje se vjerojatno radi o tiskanim propisima iz vremena Karla VI. Iz 1715., 1723., 1729 koji su sačuvani kao fasc. 28 – 343, 344 i 345

34 Lakat je stara mjera za dužinu, dužinske jedinice se kreću između 0.55 m za požunski i 0.78 za bečki lakat.

35 Vidi bilješku 25.

20 plahti za ljude (poslugu)
 8 stolnjaka za ljude (poslugu), 6 ručnika za kuhara
 8 ručnika također za kuhara
 19 ručnika za noževe
 3 ručnika za kositar
 2 stare neupotrebljive plahte
 4 nove plahte za ljude (poslugu), 4 nove plahte za gospodu
 4 nove plahte za oficire
 6 novih zavjesa
 7 ½ lakata novog bijelog šleskog lanenog platna 10 ½ lakata običnog novog platna
 9 bijelih voštanih svijeća
 12 plahti za oficire

na ormaru za rublje

1 držak, 1 *Damen Brack*, 1 omot sa sv. Anom, 1 omot sa staklima za slike, 1 škare i ravnalo, 1 paketić u tiskom ukrašenom ručniku s 1 mišem (podloga za ručni rad), u plavom papiru igle za šivanje, još različiti bojani turski konci koji su iz pljačke crkve u Klokošcu iz 1735. g, a pronađeni su u selu Bradševci.

1 noćni stolac s kožnom presvlakom (u unutrašnjosti je bila noćna posuda) 1 stojeći vrč s bijelim oznakama³⁶

(8. stranica)

SI. 4. Osmo stranica inventara od 15. kolovoza 1736.

2 stola
 5 poljskih stolaca
 2 bijele zavjese
 1 zastava od *tafta*

³⁶ Na dnu stranice drugim rukopisom, istim kojim su na sljedećoj stranici dopisane bilješke o još nekim predmetima i nose oznaku iz 1750. g. Dopisana su tri retka: vrč s poklopcem, uz vrlo precizan opis vrste ukrasa i dva teška lakirana limena *credence* tanjura.

1 nova četka (za čišćenje poda)
 1 škrinja u kojoj je 1 komad postavljanog platna za zavjesu,
 3 komada postavljenog platna koje je dala načiniti milostiva gospođa, 2 nove plave slamarice, 1 zeleni *Bogl Turch*,
 4 stara jastuka za stolice, bijela slamarica od dvonitka.

u 5. velikoj sobi³⁷

1 krevet s *Cardon*³⁸ presvlakom u kojem jesu
 1 plava slamarica
 2 fina plava madraca s 2 jastuka
 8 velikih crnih stolica sa sjedalicom od lana
 4 iste manje
 8 stolaca s naslonom
 1 počivaljka
 2 stola
 5 *Theeses*
 1 zemljopisna karta
 1 ogledalo
 4 zelene zavjese.

u 6. počasnoj sobi

1 veliki krevet s *Cardonom*³⁹ presvučen i svim priborom
 1 plava slamarica
 krevet s oprugama

(9. stranica)

1 plavi madrac s 1 jastukom
 2 prekrivača sa zelenim *taft* umetkom (ogledalom)
 4 jastuka s 8 kružnih optoka
 3 male plahte na prekrivaču s 2 velike
 1 stol s turskim sagom
 1 ogledalo s pozlaćenim okvirom
 14 holandskih stolica s jastucima
 1 noćni stolac (za noćnu posudu)
 2 držača s mjedenim čvorastim završetcima:
 1 lopatica,
 1 kliješta,
 1 šiljato strugalo,
 1 vile
 2 bijele zavjese
 2 *Ceridon*⁴⁰

u 7. toranjskoj sobi

3 kreveta s 2 plave slamarice
 4 madraca s 2 jastuka
 2 stola i 1 poljski stol (na rasklapanje)
 4 velika kožna stolca
 12 stolaca sa sjedalicom od lana
 5 *Theeses*

³⁷ Pored ovog naslova na praznom papiru drugom je rukom zapisano: 1750. su dvije zavjese od platna pretvorene u 4 zavjese za oficire i 6 presvlaka za jastuke

³⁸ Vidi bilješku 25

³⁹ Vidi bilješku 25

⁴⁰ Možda je ovdje riječ o dva jednostavna prijenosna svijećnjaka

1 ogledalo s pozlaćenim okvirom
4 pernata jastuka za glavu.

u 8. sobi s ukrasnim podom

3 držača za drva, 1 šiljato strugalo, 1 lopatica, 1 kliješta
15 *Tacken*

(10. stranica)

u 9. sobi

5 stolaca bez presvlake
1 noćni stolac (za noćnu posudu)

u pokrajnjoj ostavi

6 crnih *Theeses*
2 od drugih.

u 10. sobi gosp. v. Passardija⁴¹

1 krevet u kojem je
1 plava slamarica
1 holandska počivaljka
1 *Paštetl*
1 škrinja pripada gosp. tajniku
1 stol
2 stolca bez presvlake
8 ½ lakta sive tkanine
20 ½ lakata sive iste
18 ½ lakata žute
1 ¾ lakta plave
podstava
1 cijela bala zelene podstave
2 ¼ lakta iste
2 ½ lakta sive

podstava

1 cijela bala zelene podsave
2 ¼ lakta iste
2 ½ lakta sive

bačva u kojoj je 75 funti (42 kg) baruta
133 motane patrone

(11. stranica)

197 velikih i malih olovnih kugli
45 puščanih kremen
9 funti (oko 4,5 kg) olova

⁴¹ J. Passardi (1689.-1773.) bio je u vrijeme preuzimanja Valpovačkog vlastelinstva administrator u vojnoj upravi Tvrde. Od prvih pisama koja su zapisana u knjizi I., vidi se da su se dobro slagao s vlastelinom i da je dobro obavljao brojne poslove i nadgledanje Vlastelinstva. Obavljao je reviziju provizorskih izvještaja. U vrijeme predaje Vlastelinstva barunu I.K. Adamoviću 1763. zastupao je baruna u Valpovu koji nije napuštao Beč zbog visoke starosti.

2 kožne navlake za puške; u nastavku istim rukopisom dopisano: ove četiri pozicije olovne kugle, kremen, olovo i navlake kupljene su za zajednički novac.

u 11. novoj blagovaonici

ormar za izlaganje u kojem su
12 pari crnih noževa i vilica sa srebrnim kolutima
12 pari bijelih usukanih noževa i vilica, s jednom *Furdrall* (tulac)
9 velikih čaša na nožici
12 vinskih čaša za tokajac
9 čašica za liker od ruža
2 čaše s potpornjem
12 bočica za začine
staklo s poklopcem
velike boce
1 umivaonik i vrč od pečene gline
4 stolna podmetača
1 posuda za kavu
1 bakreni vrč za dolijevanje
3 stola
18 zelenih stolaca presvučenih tkaninom
1 *Poep* s bubnjićem
2 vrča za vodu

(12. stranica)

SI. 5. Dvanaesta stranica inventara od 15. kolovoza 1736.

pribor za jelo
kositreno posude

3 velike zdjele
5 nešto manjih
8 srednjih

4 male
 6 pladnjeva istih⁴²
 12 kositrenih lakših
 6 pladnjeva, 3 lakša pladnja
 4 iste noćne posude
 5 zemljanih istih
 4 iste srednje zdjele⁴³

bakreno posuđe
 1 kaveni vrčić⁴⁴
 2 ista od gđe Wagner⁴⁵
 mali (od gđe Wagner) iz Beča⁴⁶
1 Rijberssen
 1 vrč za čokoladu
 5 velikih i mali kotao, od kojih jedan ima mljekar
 6 kaserolay (posuda rukačica)
 4 *Schopstiasl*
 1 podloga za vruće predmete
 1 velika okrugla zdjela s poklopcem i limom
 1 okrugla posuda s poklopcem⁴⁷
 12 okruglih i 6 *fekete* za paštete, široke zdjele⁴⁸
 1 lim za paštete
 2 žičane (pripadajuće) zdjele, 1 lim za nabujak (kuglof)
 1 žičani (pripadajući) list⁴⁹, 1 mjedeni mužar s tučkom
 3 ormara za noćne posude

(13. stranica)

željezno i kuhinjsko posuđe

4 jarca za pečenje
 9 tava za žarenje
 3 kuhinjska svijećnjaka
 4 željezne tave
 5 tronoga
 1 mlin za sol
 1 kuhinjska limena ploča na kojoj su
 1 žlica za udaranje (malj za udaranje mesa)
 1 zaimača
 1 vilica za meso
 2 strugalice za čokoladu
 2 žlice
 6 žlica i 15 za kuhanje
 1 željezni mužar
 3 *haar Surbek*
 1 velika i srednja daščica od čistog stakla i 2 drvene, 1 nož

42 Ovdje je u nastavku na praznom papiru drugom rukom je zapisano da su 1751. g. 4 pladnja odnesena u Beč

43 Ovdje je lijevi dio retka dopisan, a drugom rukom je zabilježeno da su ti komadi 1752. g. doneseni iz Beča (herunter komme sein).

44 U nastavku tog retka zapisano je drugom rukom 1750. (donesen), taj od iskucanog bijelog bakra

45 U nastavku drugom rukom: pozlaćeno, na turski način

46 U nastavku drugom rukom u dva retka dopisano: iste vrste, s jednim istim treba ih biti 4 lijepo ukrašena (vrča) ispod kojih dolaze okrugli pladnjevi.

47 Ovdje su dvije riječi precrtane i dopisano je drugom rukom: pronađeno.

48 U nastavku drugom rukom: 14 nedostaje.

49 Drugom rukom: nedostaje, polomljen.

za rezanje
 1 istiskivač od lima
 1 limeni prsten
 1 rešetka za pečenje
 2 držača za drva, 1 lopatica

1 željezna tava za pečenje
 2 željezna nogara za pečenje
 1 kalup za paštete
 1 lopata za paštete
 1 limeni ribež za tijesto, 1 valjak za tijesto

(14. stranica)

1 daska za tijesto
 1 željezna naprava za pečenje
 2 velike i 1 manja široka posuda, 1 dugi stol sa 2 ladice
 1 dugi stojeći ormar
 2 okrugle košare
 1 stol s 3 *Bracfter*
 1 panj za sječu mesa
 1 mali panj za sjecanje mesa
 2 okvira za slike, kiparski rad
 1 velika polica koja ima 13 velikih i srednjih katova (pre-tinaca)
 1 velika široka zdjela, 1 košara s 1 praznim tobolcem za staklo
 1 polica na kojoj su 29 novih velikih i malih *hostenseint*
 2 posude za dolijevanje
 3 posude za vodu
 2 posude za otpadnu vodu
 4 posude za ocat
 1 oštrica za nadijevanje mesa
 1 posuda za tučenje vrhnja
 2 stara slamnata prstena, 7 zemljanih zdjela
 12 drvenih tanjura
 2 noža za sjeckanje
 1 kušalica

porculan

1 velika zdjela
 4 nešto manje

(15. stranica)

4 srednje
 2 male
 19 tanjura
 5 šalica za kavu sa 6 tanjurića od bijelog porculana ukrašenih grožđem.
 6 istih šalica za čokoladu, istih 6 tanjurića
 1 ista zdjela
 6 takvih tanjurića, s njima još 5 vrčeva za čokoladu
 4 čaše na nozi
 1 stakleni krčag za vodu i umivaonik
 2 posudice za začine

u kuharovoj sobi		u Petrijevcima, ima još 12 patrona	
2 kreveta i u njima		u Novakima	6
1 slamarica		u Ivanovcu	9
1 madrac		u Zelčinu	1
1 stol s ladicom		u Budincima	5
6 stolaca		u Miholjcu	6
4 kožna poljska stolca, 1 stalak za periku		u Koški	6
		kod mljekara	1
			sve zajedno 100 pušaka
u kuhinji		kratke puške	
1 kuhinjski ormar sa 6 ladica		na tornju	3
1 veliki stol s 2 ladice		kod gospodina Freudhofera	1
2 duge klupe		kod lovca u Petrijevcima	2
2 pletene zdjele, 2 potpornja		zajedno	6 komada
(16. stranica)		pištolja također na tornju	6 pari
1 mali stol		patrona	100 komada
1 srednji stol		žlica	1 komad
2 panja za sjeckanje		kalup za puške	1 komad
		kalup za kratke puške	1 komad
u ostavi		(18. stranica)	
3 kreveta, unutra je		u provizorovoj sobi	
1 prugasta slamarica		1 ura na izbijanje	
1 stol s pomičnom plohom		1 bijeli ormar za pisanje	
1 duga klupa s 1 malom		1 veliki (ormar) s jednim dugim stolom	
1 križ za odlaganje haljina 1 vješalica za vješanje haljina		karta Slavonije	
1 crveni prugasti gunj		2 vlastelinska pečata	
u mušketirskoj sobi		1 vaga za zlato	
14 napunjenih pušaka		3 stolca	
4 kreveta		u pokrajnjoj sobi	
10 novih ponjava		2 stola	
7 čebadi		1 željezna škrinja	
5 jastuka		1 veća	
1 željezna tava		2 stolca	
12 patrona za hajduke ⁵⁰		u kuhinji	
2 Theeses		1 polica za odlaganje	
2 klupe		1 stol za pripremu	
1 stol		3 stolca	
(17. stranica)		1 klupa	
oružje na tornju		(19. stranica)	
pušaka	40	u sobi gosp. Freudhofera	
u mušketirskoj sobi sve nabijene	14	<i>Cardonere</i> ⁵¹ zavjese za prozore	
kod valpovačkog velikog sudca	4	1 kožni stolac	
i imaju 18 patrona		bačvar ima	
u selima		2 madraca	

⁵⁰ Istom rukom zapisano je da je ovih 5 kreveta, 10 ponjava, 7 prekrivača, 5 jastuka, tava i 12 patrona kupljeno zajedničkim vlastelinskim novcem

⁵¹ Vidi bilješku 25.

2 gunja vlastelinska
2 plahte

Valpovo, 15. kolovoza 1736. godine W. Anneis, vlastoručno
(20. stranica)

Sitnim rukopisom u gornjem desnom uglu P. A. Hilleprand zapisao je 15. aug. (1)736. Precrtana je prvobitna signatura iz vremena nastanka popisa: No. 1009 fasc. 54 i drugom rukom dopisana signatura No. 575. fasc.8.

IZVORI

HR-DAOS 476
Gospodarsko-upravne knjige, knj. 1, 12, 13, 14, 15, 16. Serija spisa u kutijama: kut. 2, 7, 46, 119 i 181.

LITERATURA

KARAMAN, I., 1962., *Valpovačko vlastelinstvo, ekonomsko-historijska analiza*, JAZU, Zagreb.

KARAMAN, I., 1991., *Najstariji inventar Arhiva valpovačkog vlastelinstva baruna Hilleprand-Prandau iz 1789./1790. godine* // Glasnik arhiva Slavonije i Baranje, 1(1991), 97-117, Osijek

MAŽURAN, I., 2004., *Valpovo, sedam stoljeća znakovite prošlosti*, Valpovo

PERČI, Lj., 2006., *Prilog poznavanja glazbenog života u Valpovu od 1790. do 1825. godine u svjetlu arhivskog fonda obitelji Prandau i Normann* // Anali Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku 22(2006), 115-139.

PERČI, Lj., 2007., *Kommetij=Haus zu Valbo: prilog poznavanju kazališnog života u Valpovu od 1809. do 1823. godine u svjetlu arhivskog fonda obitelji Prandau i Normann* // Osječki zbornik 28(2007), 127-143.

PERČI, Lj., 2007., *Kazalište u Valpovu od 1809. - 1823. godine: prilog poznavanju kazališnog života u Valpovu od 1809. - 1823. godine u svjetlu arhivskog fonda HR-DAOS 476*. // Zbornik Krležini dani u Osijeku 2006., Zagreb, 2007, 45-58.

PERČI, Lj., 2007., *O uzgoju limuna, ananasa i grijanim staklenicima u Valpovu* // Valpovački godišnjak 12(2007), 29-56.

PERČI, Lj., 2008., *Valpovačko vlastelinstvo na početku uprave baruna P. A. Hillepranda* // Anali Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, 24(2008.), 25-30.

PERČI, Lj., 2008., *Pismo s preporukom* // Valpovački godišnjak, 13(2008) 33-43.

PERČI, Lj., *Valpovačka župna crkva i dvorska kapelica između 1722. i 1736. godine*, u tisku

PERČI, Lj., 2009., *Kuća u gradu i dvije u predgrađu* // Valpovački godišnjak, 14(2009), u tisku